

Adgang til demokratiet – Letlæst udgave

Materialer om valg lavet til
mennesker med udviklingshæmning
Letlæst eksempelsamling

Kolofon

Titel: Adgang til demokratiet – Letlæst udgave

Undertitel: Materialer om valg lavet til mennesker med udviklingshæmning. Letlæst eksemplarsamling

Forfattere: Tina Mou Jakobsen og Camilla Jydebjerg

Udgiver/forlægger: Center for Ligebehandling af Handicappede

Ansvarlig institution: Center for Ligebehandling af Handicappede

Rapporten kan rekvireres ved henvendelse til:

Center for Ligebehandling af Handicappede

Bredgade 25, opg. F, 4. sal

1260 København K

Telefon: 33 11 10 44

Teksttelefon: 33 11 10 81

Telefax: 33 11 10 82

E-mail: clh@clh.dk

Hjemmeside: www.clh.dk

Rapporten findes også på www.clh.dk

Copyright: Center for Ligebehandling af Handicappede

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

ISBN 9788791888700

Indhold

INDLEDNING	4
Hvad handler eksempelsamlingen om?.....	4
HVAD ER LET FORSTÅELIGT?	5
Tips til at skrive letlæst materiale	5
HVORDAN HAR VI SET PÅ MATERIALET?	6
EKSEMPLERNE.....	7
Sus og ULF i Danmark	7
Landsforeningen LEV i Danmark.....	7
TV-Glad i Danmark	8
Centrum för lättläst i Sverige	8
Valmyndigheten.....	8
Föreningen för barn, ung och vuxna med utvecklingsstörning (FUB) i Sverige	8
Norsk Forbund for Utviklingshemmede	9
Lätt Läst Center i Finland	9

Indledning

I 2009 har Danmark tilsluttet sig De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap. Konventionen er en aftale mellem de lande, der er med i De Forenede Nationer, om at handicappede skal have de samme rettigheder som alle andre. De Forenede Nationer består af 192 lande fra hele verden.

De lande, som har underskrevet FN's Handicapkonvention skal sikre, at mennesker med handicap kan stemme som alle andre, når der er valg.

Når der er valg, har vi mulighed for at vise, hvem vi synes der skal bestemme i Danmark.

Det gør vi ved at sætte kryds på en stemmeseddel.

Mange mennesker med udviklingshæmning stemmer ikke, når der er valg.

Det kan der være mange grunde til.

Det kan være, fordi stemmesedlen er svær at forstå.

Det kan være, fordi pjecer om de politiske partier er svære at læse og forstå.
Det kan også være, at politik i det hele taget er svært at forstå.

Det kan også være, at nogle mennesker med udviklingshæmning ikke har lært om valg og politik i skolen.

Men politiske beslutninger har stor indflydelse på hverdagen og på livet.

Derfor er det et problem, hvis mange mennesker med udviklingshæmning ikke stemmer.

Hvad handler eksempelsamlingen om?

Denne eksempelsamling handler om materialer, som er lavet til mennesker med udviklingshæmning. Materialer kan for eksempel være pjecer, hjemmesider og film.

Materialerne er eksempler på, hvordan man kan lave materialer om valg, som er nemme at læse og forstå.

Vi har samlet materialer fra Sverige, Norge, Finland, Danmark, England, Irland, Skotland og New Zealand.

Det har vi gjort for at vise, hvordan man kan lave materialer om valg og politik til mennesker med udviklingshæmning.

Der findes mange flere materialer, end dem vi har indsamlet.

Hvad er let forståeligt?

Vi har set på materialer, som er letlæste.

Det betyder, at sætningerne er kortere end i andre materialer.

Skriften er større end i andre materialer.

Der er også brugt billeder og tegninger.

Det er ikke kun mennesker med udviklingshæmning, som kan have brug for letlæste materialer.

Mennesker, som har svært ved at læse, eller som er ordblinde, kan have brug for letlæste materialer.

Mennesker, som ikke taler så godt dansk, kan også have brug for letlæste materialer.

Tips til at skrive letlæst materiale

Der findes nogle tips til, hvordan man skriver en letlæst tekst.

Disse tips er samlet i det, man kalder en guide. En guide om at lave letlæste materialer er en vejledning om, hvordan man kan skrive, sådan at det man skriver er let at læse og forstå

Gennem dette link finder du en dansk guide:

<http://www.pttekst.dk/index.php/eksempler>

Gennem dette link finder du en svensk guide:

www.lattlast.se/pub/5913/sprakdokumentet.pdf

Gennem disse links finder du en engelsk guide:

<http://www.mencap.org.uk/document.asp?id=1579>

Gennem dette link finder du en guide fra en europæisk organisation for mennesker med udviklingshæmning: www.inclusion-europe.org/documents/107.pdf

Hvordan har vi set på materialet?

Vi har lavet nogle fokuspunkter for at kigge på det letlæste materiale.

Det betyder, at vi på forhånd har besluttet os for, hvad vi ville kigge efter.

Vi har set på:

- Hvem har besluttet, at materialet skulle laves?
- Hvem har betalt for, at materialet blev lavet?
- Hvem er materialet lavet til?
- Hvem har lavet materialet?
- Hvorfor materialet er lavet?
- Hvilken slags materiale er der tale om? Er det for eksempel en hjemmeside eller en pjece?
- Er materialet tilgængeligt? Er der brugt billeder? Er der for eksempel en ordliste med svære ord?
- Hvad handler det om?
- Hvem har brugt materialet?
- Er der nogen, der har undersøgt, om mennesker med udviklingshæmning har brugt materialet? Er der nogen, der har undersøgt, om mennesker med udviklingshæmning kunne forstå materialet?

Eksemplerne

Her kan du se en beskrivelse af de materialer, vi har fundet.

Sus og ULF i Danmark

Socialt Udviklingscenter er en forening, der laver sociale projekter.

I 2007 lavede Socialt Udviklingscenter et kursus om valg og demokrati for mennesker med udviklingshæmning.

De lavede kurset sammen med Udviklingshæmmedes Landsforbund.

De lavede en video af deltagerne på kurset, hvor de fortalte om, hvad der kan være svært for mennesker med udviklingshæmning i deres hverdag.

Videoerne skulle sendes til politikere i Folketinget bagefter.

Deltagerne skulle også komme med ideer til en hjemmeside om demokrati og valg.

Du kan finde hjemmesiden her: www.letvalg.dk.

Du finder Socialt Udviklingscenters hjemmeside her: www.sus.dk

Du finder Udviklingshæmmedes Landsforbunds hjemmeside her: www.ulf.dk

Landsforeningen LEV i Danmark

LEV er en forening for mennesker med udviklingshæmning og deres familie. Andre kan også være med, hvis de har lyst.

LEV har lavet "Et spil om demokrati", som er et brætspil om demokrati.

LEV har også lavet pjecerne "Demokrati – det gælder også dig" og "Sommerudflugten".

I den første pjece kan man finde information om demokrati.

Den anden pjece er en vejledning til, hvordan man laver et rollespil om demokrati.

Her kan man lære, hvor vigtigt det er at lytte til andre, hvis man have indflydelse.

LEV har lavet materialerne sammen med Udviklingshæmmedes Landsforbund.

LEV har fået støtte fra Undervisningsministeriet og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber til formålet.

Spillet er lavet i 1998, og derfor er nogle af spørgsmålene blevet for gamle.

Du kan bestille spillet og pjecerne hos LEV: www.lev.dk

TV-Glad i Danmark

TV-Glad er en TV-station, der laver programmer for mennesker med udviklingshæmning.

TV-Glad har også ansat mennesker med udviklingshæmning, som er med til at lave tv-programmerne.

I 2007 var der folketingsvalg.

Derfor lavede TV-Glad nogle interview med politikere fra alle de politiske partier.

Inden interviewene havde TV-Glads journalister undersøgt, om partierne ville gøre noget særligt for mennesker med handicap.

Du finder TV-Glads hjemmeside her: www.tv-glad.dk

Centrum för lättläst i Sverige

Centrum för lättläst i Sverige laver bøger og aviser, som er letlæste.

Centret lavede en pjece om de politiske partier i Sverige, da der var valg i 2002.

De har også lavet en lignende pjece, da der var valg i 2006.

Man kan få pjecerne ved at kontakte centret.

Du finder centrets hjemmeside her: www.lattlast.se

Valmyndigheten

I Sverige er det Valmyndigheten, der er ansvarlig for valg og folkeafstemninger.

De skal også fortælle borgerne i Sverige, hvornår, hvor og hvordan man stemmer.

De har lavet en hjemmeside med et link til letlæst materiale.

På hjemmesiden kan man finde en pjece om valget i 2006.

Man kan også finde information om politik og valg.

Her kan man også finde en film om, hvad demokrati er, og hvordan man stemmer.

Du finder hjemmesiden her: www.val.se

Föreningen för barn, ung och vuxna med utvecklingsstörning (FUB) i Sverige

FUB er en svensk forening for mennesker med udviklingshæmning.

I 2008 arrangerede FUB en konference om demokrati.

Her diskuterede mennesker med udviklingshæmning, politikere og forskere emner som bolig, arbejde og medborgerskab.

Konferencen blev filmet, og der er lavet et hæfte til filmen, hvor svære ord forklares.

I hæftet kan man finde letlæst tekst om de forskellige emner.

Filmen kan bruges til undervisning.

Filmen og hæftet skal bruges sammen.

Man kan også finde tips til, hvor man kan finde flere oplysninger om emnerne.

Materialerne kan bestilles hos FUB.

Du finder deres hjemmeside her: www.fub.se

Norsk Forbund for Udviklingshemmede

Norsk Forbund for Udviklingshemmede (NFU) er en norsk forening for mennesker med udviklingshæmning.

NFU har lavet nogle hæfter.

Det ene hæfte handler om kommunevalg, og det andet handler om valg til Stortinget. Stortinget svarer til det danske Folketing.

I hæfterne kan man læse om kommunevalg og valg til Stortinget.

Man kan også læse om, hvordan man kan være med til at bestemme i Norge, når der er valg.

Der er opgaver i hæfterne.

Hæfterne er til mennesker med udviklingshæmning.

Du finder hæfterne ved at klikke på disse links:

http://www.nfunorge.org/view.cgi?&link_id=0.6302&session_id=49195

Du kan læse mere om NFU her: www.nfunorge.org

Lätt Läst Center i Finland

Lätt Läst Center i Finland laver letlæste materialer.

Centret har lavet to pjecer om Den Europæiske Union.

Centret har en hjemmeside med forskellige letlæste materialer.

Du finder hjemmesiden her: www.ll-center.fi